

AZ ÍRÓTOLMÁCSOLÁS SZÖVEGE (helyesírási javítással)

Kézzelfogható tudást a siket gyermekeknek!

Szakmai ankét és kerekasztal

2013. november 12.

Ráhangoló (gyerekek jelnyelvi bemutatója):

*Halló
Siket
Nagyothalló
Népmese
Magyarország
Budapest
Könyv
A – Alma
B – Baba
C – Cica
Testnevelés
Úszás
Futás
Labdajáték*

*Kézzelfogható Tudást a Siket
Gyermekeknek!*

Szőnyi Oxána

Tisztelettel és sok szeretettel üdvözlöm vendégeinket! Külön Soltész Miklóst, a Finnországból érkezett vendégeket, a siketiskola tanárait, igazgatóját, szülőket és sorstársainkat! Az akadálymentesítésben segítő tolmácsainkat is!

Nagyothallók számára indukciós hurok van a teremben, T-állással lehet ezt igénybe venni. A telefonokat kérjük kikapcsolni, köszönjük.

Köszönjük Kövér Lászlónak, aki lehetőséget biztosított arra, hogy a termet megkaphassuk. A rendezvényünk célja, hogy tájékoztatást adjunk, és közös gondolkodást indítsunk el a 2017-es évben, az oktatási módszertannal kapcsolatos technikákról. Ehhez bevontuk a siket általános iskolákat, akikkel az együttműködést erősítjük. Már is látható pozitív változás, hiszen sok tanár elkezdte tanulni a jelnyelvet és a gyermekek oktatásában sokkal könnyebbé válik a képzés. Lassan elindul a fejlődés. Emellett sokkal magabiztosabbak és erősebb a kapcsolat, mivel a kommunikáció gördülékenyebb.

Mai konferenciánk célja, hogy a Magyarországi jelnyelvi oktatás fejlődését elősegítse. Szeretnénk, ha végig részt vennének, és a kerekasztal-beszélgetésen is közösen gondolkodnánk!

Magyarországon, a Parlamentben nagy dolog történt 2009-ben! Elfogadták a jelnyelvi törvényt.

Milyen előzményei voltak? Milyen lépések voltak? Milyen lépéseket tervez még a kormány? Ezzel kapcsolatban szeretném Soltész Miklós államtitkár urat felkérni, hogy köszöntse a jelenlévőket, és mondja el, milyen terveik vannak a törvényben leírtak megvalósítására.

Soltész Miklós

Tisztelt elnök úr, igazgató úr, képviselő úr! Külön köszöntöm a finn vendégeket, akiktől sokat tanulhatunk! Szőnyi Oxánának köszönöm a bemutatást. Elárulok egy titkot: azért jelelnék így engem, mert a gépkocsiban borotválkozás miatt rám ragadt.

Tisztelt hallássérült és siket közösség! Mindig örömmel jövök, azért is, mert az a munka, amit Dr. Kósa Ádámmal és Dr. Tapolczai Gergellyel elkezdtünk, annak látható eredményei vannak. Ha elér egy eredményt, még újabbakat szeretne megvalósítani. Nagy mérföldkövek az eddigiek, tovább kell vinni a közös munkát. Az egyik legnagyobb feladatunk 2009-ben volt, amikor elfogadtuk a Jelnyelvi Törvényt. Dr. Kósa Ádámot és Dr. Tapolczai Gergelyt megtaláltuk, akik hallássérült képviselők, képviselik nem csak a hallássérülteket, hanem minden embert. Dr. Tapolczai Gergely az önök képviseletében már sokszor felszólalt, mindig az együttműködés jegyében. Fontos üzenet, hogy mások érdekét is védik. Ez a legnagyobb eredmény. Mindketten jogászok, de nem csak róluk szeretnék szólni. A megmaradt képességükkel sokat tudnak segíteni és szolgálni. Fontos törekvés volt és nagy diplomáciai siker az ENSZ-en belül, amikor Dr. Lovászy Lászlót megszavazták az Ellenőrző Bizottságba. Óriási siker, köszönöm a törekvést önöknek is! Olyan területen képvisel minket Dr. Lovászy László, ahol eddig Magyarország még nem volt jelen. Az akadálymentesítés területén az infokommunikációs akadálymentesítés egyre inkább teret nyer a médiában és a közösségek életében. Áttörtünk egy falat, amit eddig nem sikerült. Ez a munka tovább kell, hogy folytatódjék. Nagy eredményeket értünk el. Az, hogy egy oktató, politikus mellett vagy tévéadásban ott van egy tolmács, az nagy eredmény. Az oktatásról röviden fogok szólni, de fontos a foglalkoztatás területe is, hogy támogassuk. Ezért volt az, hogy kiterjesztettük a hallássérült közösségre is a gépjárműszerzés-szolgáltatást. Új kommunikációs eszközök beszerzését is elindítottuk a SINOSZ segítségével. A legújabb eszközöket hozzuk be a jelnyelvi tolmácsolás területére.

Ami miatt itt vagyunk most, az, hogy felvállaltuk azt, hogy a bilingvális oktatáshoz minden segítséget megadunk. Gyorsan itt lesz az idő és erre fel kell készülni. Köszönöm a pályázat előkészítését, amiben a munkatársaim is benne voltak és a szakemberek is benne vannak. Amennyire én megismertem az önök közösségét és a világot, amiben élnek, biztos vagyok benne, hogy nagyobb tudást és lehetőséget kaphatnak a bilingvális oktatásban részt vevő gyerekek. Tapasztaltam, hogy a siket és súlyosan hallássérült fiatalok, akik megtanulták a jelnyelvet, jobban beszélnek is. Az eredmény vitathatatlan, ezért szorgalmaznunk kell a bilingvális oktatás megvalósítását és ezért kell támogatni ezt a törekvést. Bízom abban, hogy a Finnországból érkezett vendégeink is be tudják mutatni, hogy milyen utat jártak végig, milyen eredményeket értek el ezen a területen, mire kell odafigyelni, melyek lesznek a társadalomra ható eredmények, amelyek hatására a hallássérült fiatalok el tudnak helyezkedni a munka világában és vezető pozícióba tudnak kerülni, fontos szerepet tudnak vállalni.

Sok erőt és kitartást kívánok, köszönöm az eddigi munkát a jelnyelvi tolmácsoknak is. Ha van itt köztünk olyan, aki nem ismeri ezt a világot, akkor gondoljanak bele: fordítani kell angolra, finnre, adott esetben nemzetközi jelnyelvre is. Ugyanilyen bonyolult, amikor Dr. Kósa Ádám felszólal az Európai Parlamentben. Ahhoz, hogy tényleg átmenjen az üzenet, az önök munkájára is szükség van. Köszönöm a SINOSZ-nak a kitartó munkát, hogy felvállalja a siket

közösség és a nagyothalló emberek érdekeit. Remélem, hogy a jövőben is így lesz! A következő cél a bilingvális oktatás bevezetése. Köszönöm a meghívást.

Szónyi Oxána:

A SINOSZ nevében köszönöm Soltész Miklós szavait. Örülünk, hogy ismerkedik a siket kultúrával és ismeri az életünket, köszönöm a felszólalását.

Fontos, hogy tudják, a siketek nyelvi kisebbséget jelentenek. Felkérjük Dr. Kósa Ádám Európai Parlamenti képviselőt és a SINOSZ elnökét, „Kormányzati lépések és eszközök a jelnyelvi törvényben foglaltak megvalósítása érdekében” c. előadását tartsa meg.

Dr. Kósa Ádám:

– Nagyon sok szeretettel köszöntöm a résztvevőket, örülök, hogy ilyen sokan eljöttek, időt áldoztak erre. Köszönöm az államtitkár úr részvételét, a parlamenti képviselőtársak is itt vannak többen. A Finnországból jelen lévőktől is tanulhatnak a hazai gyógypedagógusok, és a felelős személyek is itt vannak, a jelnyelvi kutatásban részt vevők is jelen vannak. Egy asztalnál vagyunk, egy levegőt szívunk, remélem, sikerül a mai napon összhangba kerülni! Ezért választottam ezt a címet. A társadalmi befogadás záloga a bilingvális oktatás. Erre szükség van, így egyenlő eséllyel vehetnek részt az oktatásban. Mik a célok? Szeretném elmondani világosan.

Őszintén szembenézni a mostani helyzettel. A bilingvális oktatással kapcsolatos tévhitek megszüntetése, elosztatása; a fogalom letisztuljon, mit is jelent; a mi politikánk bemutatása – ez mind fontos cél. 2017 felé első nagy lépés a konferencia, hogy közös nevezőre juthassunk. Sarokkövek: (30 percre terveztük, remélem, beleférek.)

Fontos, hogy legyen képünk a Magyarországi oktatásról, 2017 felé közeledve fontos, hogy lássuk a jövőt. Hogyan képzeljük el a következő 3 évet? A „semmit rólunk nélkülünk” elv a siket közösség bevonását jelenti. 1802-ben alapították meg a SINOSZ-t, az első siketiskola Váccon alakult. Külön köszöntöm a váci iskola tanárait! Sokáig jelnyelv alapú oktatás volt, de történt egy nagy váltás az orális módszer felé. Az egyik nagy személy Oros Kálmán volt, találtam egy idézetet tőle. A másik személy Bellovits Ödön. Milyen fontos a beszéd oktatása. 1892-ben történt meg ennek a bejegyzése. Nem egy új dolgról, hanem egy régi dolgról beszélünk, kicsit ellenséges hangnem is lehet ebben, de ez nem a cél, hanem a közös munka és az együttműködés a cél. A milánói kongresszuson döntöttek: a legjobb módszer az auditív-verbális módszer. ma Magyarországon a siket közösség elutasítja ezt a módszert, de minden egyes siket hálás, hogy beszédre oktattak minket. Az elutasítás egyben elfogadás is, és alapja a gyógypedagógusok tudása, erre szükség van, ahogy eddig is. A SINOSZ háttér munkájában van egy nagy negatívum: a siket tanárok bevonása a siketek oktatásába. A mostani jogszabály ezt nem teszi lehetővé. 20 éve szorgalmazzuk a bilingvális oktatás bevezetését. 2009 fordulópont volt a Jelnyelvi Törvény elfogadásával. Sok ellenállással találkoztunk. Miért? Mert minden nézőpont egyformán fontos. Kompromisszumként reális célt kellett kitűzni, ezért 2017 lett megjelölve. Azóta több projekt foglalkozott ezzel a kérdéssel. A mindenkori kormányzat próbált odafigyelni erre a kérdésre. A mai konferencia célja, hogy konszenzus szülessen. A siketiskolákban egyre nyitottabbak a jelnyelvhasználattal szemben. Ez még nem a bilingvális oktatás. De üdvözljük, és hangsúlyozom a konszenzust! Külföldi kitekintés: Európa sok országában használják a bilingvális oktatást. Finnország, Svédország, Portugália stb.: nem csak oktatják, hanem kutatják, újabb lehetőségeket keresnek, kutatóintézetek alakultak, Svédországban komoly eredmények születtek. Finnországból 2

előadót hívtunk, életpályát nyújtanak, képet kapunk a munkájukról, hogyan működik ez a példa. Én Európai Parlamenti képviselőként is dolgozom. Magyarországon még nem érkezett megfelelő idegennyelv-tudással rendelkező hallássérült hallgató, mindketten, akik gyakornokok voltak, jobban tudnak angolul, mint én, eredményes a projekt. A törvényt elfogadták, reális dátumnak tűnt, amely elegendő a módszertanra, kutatásra, az alkalmazás beindítására. 2017-hez közeledvén a várt haladás elmaradt. Kérdés, hogy a céldátum továbbra is reális-e? Akarattal, kitartással sikerülhet elérni, hogy 2017-ben megtegyük az első gyakorlati lépést. A jogszabályi környezet nem felel meg ehhez, a jogalkotókat fel kell rázni, vannak még feladatok, A kormányzat mellett fontos, hogy ebben a munkában a képviselők is részt vegyenek. Egyre több siket gyermek integrálódik az oktatásban. A világban ez a követett gyakorlat, a hagyományos értelemben vett siketiskolákban a siket gyermekek lemaradását kell behozni. Utógondozással, képzéssel kellene haladni, Magyarországon ennek a hiánya látható, de ez nem csak magyar jelenség. Az elmaradásokon remélem, javítani tudunk, sok jó példa van, a SINOSZ odafigyel a sikeres és kevésbé sikeres sorstársakra is. A körülmények, az elszigetelődés, vidék – ezek mind nehezítik a körülményeket. A felsőfokú végzettségű hallássérültek aránya 4,1 %. Ez 2011-es népszámlálási adat: csupán ennyi a diplomások száma. A fogyatékos társadalomban összesen 8%. Ezen a helyzeten sokat segít a Jelnyelvi Törvény. Lassú fejlődés indult, a bilingvális oktatási modellel megnőhet a felsőfokú végzettségű hallássérültek száma. A hallássérült fiatalok egy generációja elvész, rájuk is oda kell figyelni!

A bilingvális politikát szeretném bemutatni. Deklarációk és állásfoglalások bizonyítják, hogy kell ezzel foglalkozni. A WFD 2007-ben állást foglalt: a siket gyermekek szüleinek jelnyelvi oktatását sürgette. Konferencia volt 2010-ben, teljesen hatályon kívül helyezték az 1880-as döntéseket. Szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy nem bilingvális, hanem többnyelvű oktatást szorgalmaznak.

Állásfoglalás: a bilingvális oktatás is szerepelt az EUD állásfoglalásában. Ez év tavasszal fogadták el, a mellékletben filozófiai alapok szerepelnek, a Grosjean-tézis a kétnyelvű oktatás lényegéről. Ez is része az állásfoglalásunknak. Az ENSZ-egyezmény 24. bekezdése fontos kérdés a jelnyelv-alapú oktatás szempontjából. A nyelv, identitás és az egyén számára a legmegfelelőbb nyelvi környezet biztosítása. A siket gyermekeknek a magyar jelnyelvnek kell az elsődlegesnek lennie, a magyar nyelv is egyformán fontos. A SINOSZ egyik nagy bánata, a siket tanárok alkalmazása kiemelten fontos célként szerepel.

A SINOSZ állásfoglalása, melyik irányt követnénk. 2 dolgot kiemelek:

Magyarországi szakemberek bevonásával állami támogatás mellett kell kialakítani a bilingvális oktatás modelljét. A siket gyermekek oktatását a szakembereknek C1 szintre kell emelniük. A SINOSZ sikeresen akkreditálta az A1-B2 szintig a képzését, most van folyamatban a C1 szint akkreditálása. A mai törekvésekben hangsúlyozott szerepet kap az implantált gyermekek helyzete. Számukra is a legjobb a bilingvális oktatás. Amikor lobbiztunk a Jelnyelvi Törvény mellett, kizárás nélkül minden hallássérült gyermeknek adják meg a jelnyelvi oktatásra, az implantált gyermekeknek is ez a legjobb. A jelnyelv nem szegregál, hanem integrál, a legjobb eszköz a tudás átadására.

Hogyan tovább? Aktív együttműködésre hívom fel a figyelmet. 1 éven belül jó lenne, ha a bilingvális oktatás bevezetését szorgalmazza. Hol, mi, hogyan szerepeljen a törvényben, ezzel még inkább sikerül együttműködni. Pedagógiai program létrehozása, amely figyelembe veszi a bilingvális oktatás előnyeit. A modellben dolgozó szakemberek egyenrangú partnerként dolgozzanak, a siket gyermekek egyenrangú, versenyképes állampolgárrá, munkavállalóvá váljanak. Ez a cél.

A siket gyermekek szüleit segítenünk kell. Mentorálásra van szükség, számukra új helyzet történik, amikor siket gyermekük születik. Fontos a fejlesztés és a jelnyelv használatát mielőbb kezdjék el! A már integráltak számára is legyen alternatíva! Fontos a folyamatos felvilágosítás! Ha látják, milyen módszerek vannak, előnyöket és hátrányokat látnak, akkor a bilingvális oktatás mellett teszik le a voksukat. A siket gyermekek szüleinek és a gyógypedagógusok számára a jelnyelvi tanfolyamok indítása nagyon fontos lenne! Egy gondolat: ha megismerjük a magyar jelnyelvet, sok tévhit eloszlik. Pozitív példa: tavaly úgy döntött a SINOSZ, hogy felajánlja a jelnyelvi tanfolyamot a gyógypedagógusoknak. Köszönjük, hogy akik részt vettek a tanfolyamokon, megnyíltak. Látják, hogy a jelnyelv jó alap, hogy később hasznos tudást szerezzenek. A félelmek folyamatosan csökkennek, talán a magyar jelnyelv elegendő, hogy a tévhitük csökkenjenek. Továbbra is van egy diónyi auditív-verbális oktatás, amelyet fel kell törnünk. Tudomásul kell venni a siket közösség szándékait. Akik már elvégezték az iskoláikat, siket felnőttek, és ha visszatekerhetnének az idő kerekét, ha választhatnának a két oktatási módszer között, nem vitás, melyiket választanák; most a SINOSZ katalizátor szerepét fogadják el. Szeretnénk együttműködve, gyakorlati, használható modelleket létrehozni. A siket közösség nélkül nem lehet eredményt elérni. A siket közösséggel együtt kell megoldani.

Az orvosi modellt emberi jogi modellel kell felváltani (felváltani?). Az ENSZ-egyezmény ezt javasolja. Kötelező érvénnyel magával hozza az oktatás reformját is, szükségszerű. Fontos, hogy minden szereplő kulcsszereplő maradjon. Bízunk abban, hogy az eddigi ellenállás megszűnik és átvonul egy együttműködő kapcsolatba!

Várjuk az együttműködéseket, köszönjük a figyelmet.

Szőnyi Oxána:

A vendégek többsége hálás az itt elhangzott információkért, a gondolatébresztő előadásért. Láthatjuk, hogy sok feladat áll előttünk. Nemcsak a SINOSZ feladata, de a tanárok, jogalkotók feladata is.

Ugye hallottuk, hogy Finnországban a bilingvális oktatás már bevezetésre került. Érdekes lesz megtudni azt, hogy a Magyarországi helyzethez képest mi a helyzet ott, Finnországban.

Siket szülő siket gyermekeként nem volt kérdés, hová kerülök. Siketek óvodájába kerültem, 6 éves voltam, mikor beszélni tanítottak. Mikor iskolába kerültem, akkor kezdtem beszélni. Természetemtől fogva kíváncsi voltam, és amikor jelnyelven megkaptam az információt, minden világossá vált. Most a halló társadalomban beszélek, a családban, a siket közösségben jelnyelven kommunikálok.

Jaana Keski-Levijoki a finnországi siket szövetség elnöke. Szeretném megkérni előadása megtartására. Hogyan alakult a bilingvális oktatás, milyen változásokat tapasztaltak?

Jaana Keski-Levijoki

Kedves barátaink, Dr. Kósa Ádám képviselő úr, parlamenti képviselő, üdvözlöm Önöket! Üdvözlöm az Emberi Erőforrások Minisztériuma képviselőjét! Ketten érkeztünk Finnországból ma. Vannak tapasztalataink, örülünk, hogy itt lehetünk, és előadhatjuk ezeket. A Finn Siket Szövetség elnöke vagyok, a siketoktatásban is vannak tapasztalataim. Némi háttér információ magamról:

Én siket tanár vagyok, siket iskolában. Gyógypedagógiai diplomát szereztem az egyik finn egyetemen. Később pedig siket tanárokat képeztem, tanítottam. Most, életem új szakaszában a korai fejlesztéssel foglalkozom, kisgyermekkel. Van egy új programunk, úgy

hívjuk: párhuzamos oktatás. Új program, nemrég kezdtük el. Magam is csak három hónapja foglalkozom ezzel a programmal, de sok különböző modell kapcsán szereztem oktatási tapasztalatot. Ez új, itt egy halló tanárral dolgozunk együtt. Kiscsoportos foglalkozások keretében egy halló tanár és én mint jelnyelvet használó tanár vagyunk jelen. Itt láthatják angolul az előadásom témáját. Néhány videót is bemutatok majd, hogy működik a párhuzamos oktatás.

Tehát említettem, hogy egy siket iskolában tanítottam, most halló emberekkel dolgozom. Siket tanárként. A térképen láthatják, hol dolgozom, Kaarina városban.

Nos, a kérdés az, hogy a hagyományos siket közösségből hogy léptem át a hallók közé? Hasonló folyamat ment végbe Finnországban. Sok siket diákunk volt, most egyre kevesebb, mert egyre több diák kap implantátumot és ők egyre inkább hallók iskolájába járnak. Van egy kollégám, Jaana Altonen, aki siketiskolában dolgozik. Én más közegben dolgozom. Hallók között. Tulajdonképp egy párhuzamos oktatási modell.

A finn oktatási törvény és az Alkotmány értelmében 1995 óta a jelnyelv hivatalos nyelv. Úgy gondolom, hogy az Önök jelnyelvi törvénye 2009-ben került elfogadásra. Nálunk erre korábban sor került. De volt egy másik fontos törvény is, az alapvető oktatásról szóló törvény. A siketek oktatását e szerint jelnyelven kell végezni. A szülőnek joga van dönteni, hogy milyen iskolába íratják a gyermeket. 3 lehetőség van. Az is nagyon érdekes, amikor siket gyerekeket tanítunk, akkor a siket identitást, kultúrát bevonjuk az oktatásba. Ezt integráltuk a párhuzamos modellbe is.

Mi is történik a párhuzamos oktatás keretei között?

Ezekben az iskolákban vannak halló és siket diákok is. Napközi ellátást nyújtó intézményben dolgozom. Az ott korábban dolgozókat elkezdték jelnyelvre tanítani, mert 4 nem halló gyermek volt a 18 halló között. A 18 közül 1 gyermek siket, 1 pedig siket szülők gyermeke. 2 tanár foglalkozik velük, én és egy halló tanár. Egyenrangúan veszünk részt. Mindketten ott vagyunk a képen, ott állok halló munkatársam oldalán. Párhuzamosan tanítunk. Nem jól jelel a halló tanár, de valamilyen szinten ismeri a jelnyelvet. Ezt majd a videón látni fogják. Nézzük, hogy működünk? Van ott egy siket gyerek, aki áll, és figyel, míg mindenki más beszél. Gyakorlatilag a halló gyermekeket is megtanítjuk a jelnyelvre szépen, lassan, játékos módszerrel. Olyan, mint az immerziós oktatás, szépen, lassan megtanulják. A folyosón 3 hónap után a siket gyerekek beszélgetnek a hallókkal. Nagyon fontos, hogy a halló gyerekek is megtanulják a jelnyelvet, így együtt tudnak játszani. Szó sincs arról, hogy az 1 siket gyermek elvan a maga világában. A halló gyermekek beszélnek, a siket gyermek is tanul finn hangzó nyelvet mint második nyelvet.

Nézzük, mi az én szerepem? Mint tanárnak. Nekem tudnom kell pontosan, mi a feladatomban. Magyarországon is vannak jelnyelvi programok. Ehhez ismerni kell a jelnyelvet, így a többi tanár jelnyelvi tudását is erősíteni kell. A két nyelv egyenrangú, jó, ha mindkét nyelvet használják a tanárok.

Az egyetemen van egy projekt 1998 óta, ahol tanítottam siket és halló gyermekeket, illetve siket szülők halló gyermekeit, akikből később tanítók lettek. Ez egy MA diploma volt, MA fokozatot szereztek. 10 évig futott a program, az Oktatási Minisztérium finanszírozta. Siket szülők és siket gyermekek is részt vettek: 20 diák vett részt, akik ma az oktatásban dolgoznak.

A párhuzamos oktatási módszer a jövőben Finnországban egyre inkább használatos lesz. Valószínűleg, akik most végeznek, egyre inkább ebben a képzésben fognak dolgozni.

Arról is beszélni szeretnék, hogy az egyetemen milyen oktatási programot vittünk. Ez a finn jelnyelvet anyanyelvként tanította. Az egyetemen arra koncentráltunk, hogy a diákoknak a finn jelnyelvet anyanyelvként tanítsuk, ezen a nyelven fognak aztán tanítani.

Ebben a 10 éves projektben Finnország középső részén tehát anyanyelvként tanulták a finn jelnyelvet. Ez előtt sehol nem tanították következetesen a finn jelnyelvet. Hasonló történetet jártunk végig, mint Önök itt, Magyarországon. Ez volt az első ilyen projekt, ami nem a finn beszélt nyelvre alapozta az oktatást, hanem a jelnyelvre. Jaana kollégám még beszélni fog erről, hiszen ő a finn nyelv mint második nyelv oktatásáról fog beszélni.

Tehát most ezt a párhuzamos képzést viszem a teremben. Ott vannak a halló és siket gyermekek és a siket szülők halló gyermekei. Jelnyelvi órákra is jönnek hozzánk, de olyanok is, akik külsősként jönnek az órákra. Ez megerősíti az ő identitástudatukat is, felismerik, hogy ők is a siket közösség tagjai. Azok a gyerekek, akik mindennap járnak hozzánk, „kódák”. (Mennyi időm van még?)

Tehát 3 hónapja dolgozom ezen a projekten, a halló gyerekek ezalatt jól megtanultak jelelni. Meglehetősen jól kommunikálnak. A későbbiekben ugyanez a csoport a következő iskolában is együtt fog tanulni. Tehát nem mennek szét különböző iskolákba, a kapcsolatok megmaradnak.

Fontos, hogy a siket tanárnak képzettséggel kell rendelkeznie, fontos, hogy képzett pedagógus legyen.

Tulajdonképpen a siket tanár egy plusz forrást jelent. Ott a halló tanár, de neki fontos eszköz a nem halló pedagógus, hiszen a siket gyermek sem marad így ki a kommunikációból. Ott van valaki, aki anyanyelvi jelelő. Egy videót fogok lejátszani, hogy lássák, hogy működik a modell. Nagyon jó, hogy a fogyatékkal élőkről szóló egyezmény elfogadásra került Magyarországról is! Finnországban még folyamat, még nem ratifikáltuk, de fontos eszköz lesz, amire már most is támaszkodhatunk, hiszen a siket közösségről, oktatásról, kultúráról szól.

Dr. Kósa Ádám ugyanazt a részt említette, ami a siket gyermekek nyelvi azonosságáról szól. Anyanyelvi jelelők legyenek a tanárok, ez fontos a siket gyermekek számára, hiszen felnőtt mintát láthatnak. Megtanulnak jelelni, és mikor visszatérnek a munka világába, lehet, hogy találkoznak egy siket utassal, és velük is tudnak kommunikálni, tehát kihatása van a társadalomra ebben az értelemben is.

Nézzük meg, a valós életben hogy néz ki az én munkahelyemen a párhuzamos oktatás! Egy bemelegítő találkozó, félkörben ülnek a gyerekek. Ott áll a halló és jelelő pedagógus és felváltva kommunikálunk. Közben látják, a gyerekek hogy válaszolnak jeleléssel.

(KIVETÍTŐN)

A videó végén pedig az ún. immerzió technikáját alkalmazzuk, ez látható most.

Most egy nem siket gyerek jelelését láthattuk.

Aztán van még egy videó, egy óvodás korú gyermekcsoporttal, ahol őket tanítjuk, a téma az ABC.

(KIVETÍTŐN)

„Kinek a neve kezdődik A betűvel? Arnié. Julius eljelelte Eeli nevét. Eeli jelnyelvet használó, Julius halló. Most együtt mondják ki a nevet. Most a gyerekek névsor szerint ABC sorrendbe állnak.

A kerettörténetet (az óráét) hangzó nyelven és jelnyelven is elmondják a gyerekeknek.

Finnországban van egy siketek színháza. Hivatásos színház, akik a gyerekeknek is tartanak előadásokat. Mi is megkértük őket, hogy jöjjenek el az iskolánkba is. Beszélnek és jejelnek is. 300 gyerek ült velük szemben, elől ült 4 siket gyerek, akik a jelnyelvet figyelték. Minden gyerek egyformán élvezte.

Köszönöm, hogy meghallgatták az előadásomat.

Szőnyi Oxána

Figyelemmel kísértem a felvételeket, az oktatást, hogyan zajlik párhuzamosan, a gyerekek kicsi koruktól kezdve hogyan integrálódnak. Örülnék, ha Magyarországon is sikerülne megvalósítani! Köszönjük az előadást.

Láthattuk, hogy Finnországban a bilingvális oktatás már bevezetésre került. Jaana Altonen a következő előadónk, aki a felnőttek képzéséről fog nekünk beszélni. Szeretném megkérni őt, hogy ismertesse azt, hogyan vezették be az oktatást, hogyan vették fel a kapcsolatot az iskolákkal és hogyan dolgoznak együtt!

Jaana Altonen

Nincs magyar hang.

Köszönjük, hogy meghívtak minket a mai alkalommal. Mindenki ért minket?

Nagyon örülök, hogy elmesélhetem, hogyan működik a párhuzamos és kétnyelvű oktatás! Az orális módszer még mindig létezik Finnországban, de a törvény már mögöttünk áll. Az Alkotmány is lefekteti azt, hogy joguk van a kétnyelvű oktatásra a siket gyerekeknek. Még nincs sztenderdizálva az oktatás. Én egy Helsinkéhez közeli kisvárosban élek, 2 óra utazásra van a fővárostól.

MA fokozatot szereztem gyógypedagógiából. Tanulási nehézségekkel küzdő gyereket is tanítok. Különböző tapasztalatokat szereztem. Fogyatékosággal élő gyerekek iskolájában és siket gyerekek iskolájában is dolgoztam. A képen látható az iskolaépület, ahol dolgozom. 1960-ban jött létre az iskola, ez volt az első, ahol a finn jelnyelv használatával kezdtek siket gyerekeket tanítani. Most már halló gyerekek is vannak köztünk, nekik tanulási nehézségeik vannak. Kétnyelvű oktatást végzünk.

Szeretnék több információt adni a finnországi kétnyelvű oktatás helyzetéről. A dián látható négy kocka mindegyike erről szól. A finn jelnyelvet anyanyelvként tanítjuk. A siket gyerekeket finn jelnyelven oktatjuk, tehát az anyanyelvükön. A siket szülők gyerekeit is anyanyelvükön oktatjuk. A finn jelnyelvhasználók számára a jobb felső sarokban van a dobozka. A finn jelnyelvhasználók számára és a finn mint második nyelv átfedi egymást. Akik második nyelvként használják a finnt, számukra is van tantervünk. Különböző tantárgyakat, pl. természettudományos tantárgyakat két nyelven oktatunk. A terminológiát és a tartalmat anyanyelvükön ismerhetik meg a gyerekek. Tehát ez a négy módja van annak, hogyan lehet kétnyelvű oktatást végezni. Van siketvak diákunk is.

Itt példa látható arra, amikor a finn jelnyelvet mint anyanyelvet használjuk. 9 diák van ezen az órán. Anyanyelvként használjuk a jelnyelvet. A gyerekek 7-11 évesek. Általános iskola alsó tagozatára és felső tagozatára járó gyerekek is vannak, közülük 1 gyerek siket szülő gyereke. Két gyereknek CI-je van. Dr. Kósa Ádám említette, nagyon fontos, hogy megfelelően képzett legyen a tanár. Egyetértek. A gyerekek így tudnak anyanyelvi információt szerezni, és megtanulják a különböző arckifejezéseket, az érzések kifejezését. A finn jelnyelv oktatásánál erre is odafigyelünk. Van egy nemzeti tanterv, amelyet az összes finn iskolában figyelembe vesznek. A dián a következő pont a célkitűzésekről szól, hogy milyen céljai vannak a tantervnek. A jelnyelvi oktatás céljai nagyon hasonlóak ahhoz, amit a halló gyermekek

esetében a hangzó finn nyelv oktatásában kívánunk elérni. Meg akarjuk erősíteni a nyelvi készségeket. Amikor a siket gyerekek halló környezetbe kerülnek, fontos, hogy erős identitásuk legyen, ekkor képesek lesznek a finn nyelvet használni a hallókkal való kommunikáció során. Ez egy fontos célkitűzés, hogy a diákok nyelvi kompetenciáit mindkét nyelven megerősítsük.

Ki tud anyanyelvként tanítani jelnyelven? Ez egy nagy kérdés Finnországban. Valaki, aki a jelnyelvet már egész életében használta. Lehet halló, aki gyerekkorától kezdve folyamatosan használja a jelnyelvet, tehát anyanyelvi beszélő. Egy rövid videót mutatok be arról, hogy a finn jelnyelvet mint anyanyelvet hogyan tanítják. A szünetben és az órán tudják használni a nyelvet az egymással való kommunikációban.

Videó: Milyen nap lesz jövő vasárnap? Látszik, hogy az egyik gyerek épp ásít. Ez a svéd jelnyelv volt, amit láthattunk. Minek is hívják ezt a napot? Apák napja lesz jövő vasárnap. A tanító néni apáknak szóló verset mesél a gyerekeknek. Ezután, amikor meghallgatták a tanító nénitől a verset, el tudták mondani ismét.

Tehát az anyanyelvi képzés az egyik dolog, de van még egy dolog, amiről szeretnék beszélni. A finn nyelv a jelnyelvhasználók számára – ennek mi lehet a fő célkitűzése? Olyan gyerekekre kell gondolni, akiket szeretnénk a legjobb képességekkel felruházni. A jelnyelv az alap, de a finn hangzó nyelv is fontos, hogy össze tudják hasonlítani a két nyelv szerkezetét. Az összehasonlítás segítségével tudják megérteni a két nyelvet. Megértik a szerkezetüket és azt, hogy sokféleképpen lehet elmondani ugyanazt a dolgot. Vannak idiómák. Hogyan látja a halló kultúra a dolgokat, utána megértik, hogyan látják a jelnyelvhasználók. Egyik kultúra segítségével megvizsgálja a másik kultúrát is. Olyan ez, mintha egy ablakon kukucskálnánk át a másik kultúrába.

Mit kell finnül tanítani 4 területen? Először is az olvasást. Az olvasás mechanikus részét tanulják meg, utána a szövegértést. Az írást is meg kell tanítani. A szövegértésről fogok videót mutatni. Tudnak finn nyelven olvasni a gyerekek. Ahogy növekednek a gyerekek, egyre nehezebb szövegeket kapnak, az írott szöveget le tudják fordítani jelnyelvre. A gyerekek nagyon különbözőek, különbözik a családi háttérük, nem egyformán használják a jelnyelvet. Vannak, akik később tanulják meg a jelnyelvet. Az is különbözik, hogy gyorsan vagy lassan tanulnak. Nem egyformák, ezért nem lehet ugyanazt a tanítási módszert használni. Alkalmazkodni kell a tanításban és meg kell vizsgálni egyenként, hogy milyen igényeik vannak, utána lehet kidolgozni a módszert a konkrét gyerek oktatására.

A finn nyelv tanítását többféleképpen lehet csinálni. Ha anyanyelvként vagy második nyelvként tanítjuk, vagy kompromisszumot találunk, az mind megoldás. Ha egy gyereknek erős háttere van a finn nyelvben, jobban lehet használni a hangzó tantervet. De lehet kombinációt is alkalmazni. A finn jelnyelv egy dolog.

Most beszéljünk a finn nyelvről mint második nyelvről! Erre is van tanterv. Egyre több a bevándorló Finnországban. Van egy tanterv, ami előírja, hogy az ő számukra hogyan lehet tanítani, de ez a siketek esetében is jól alkalmazható. A siket gyerekeknek ugyanúgy lehet tanítani, mint a bevándorló gyerekeknek. A multikultúra az alap. A siket gyerekek többnyelvűségét is fejleszthetjük ezzel.

Még pár szót arról, hogyan lehet második nyelvként oktatni a finn nyelvet. Korábban mondtam már, erre utalok most. Nem arról van szó, hogy anyanyelvként tanítjuk, hanem más megközelítést alkalmazunk. Próbálunk középutat találni, valahol félúton járunk. Az egyes gyerekek igényei alapján döntünk arról, hogy melyik modellt használjuk.

Most egy videót mutatok be a szövegértésről. Az óra témája: Sherlock Holmes-ról szól a szöveg, nagyon izgalmas.

Videó:

Most dolgozzák fel azokat a szavakat, amiket nem ismertek korábban. Most elmagyarázta a pedagógus a szavakat, visszatérünk a szövegre és elkezdjük fordítani.

Jaana Altonen

A végkövetkeztetések: lefordítjuk a szöveget, megértik a jelentését. Ez a folyamat. Több módszere van ennek, ez csak egy példa volt. A gyerekek imádják ezeket a feladatokat. Amikor folyik az óra, megtanítjuk a gyerekeket egyúttal a finn mint anyanyelvnek bizonyos elemeire is.

Mennyi időnk van még? – kérdezi Jaana Altonen.

Vannak olyan témák, amelyeket kétnyelvűen oktatunk, pl. a környezetvédelem. Itt a beszélt finn nyelvet használjuk, mert jelnyelven nincs sok tanítási anyagunk. A tantárgyak egy részéhez nincs elég jelnyelvi anyag. A hallók iskolájában használt tankönyveket használjuk, nincsenek különleges tankönyvek a siket gyerekek tanítására. Lehet, hogy pl. a tankönyvben Izlandról és a vulkánokról van szó stb., ezeket dolgozzuk fel kétnyelvű alapon. Amikor elmagyaráztuk a fogalmakat finn jelnyelven, akkor ez is segíti őket a megértésben. Az a nagy álmunk, hogy sokkal több tananyagot készítsünk finn jelnyelven. A lényeg az, hogy ugyanazt a tankönyvet használjuk, mint a hallók iskolájában és az oktatás színvonala is ugyanaz. Ugyanazt a tartalmi tudást szerzik meg, csak más nyelvi eszközökkel.

A képen látható egy siketvak kisfiú. Nagyon okos. Minden héten két finn nyelvi óránk van, és különböző témákról beszélünk. Vele kéz alatt jelelünk. Egyáltalán nem lát. Siketen és vakon született, de nagyon sok tudása van a világról, képes tanulni. Képzeld el, ha nem finn jelnyelven tanítanánk, semmit nem tudna tanulni. Egyértelmű, hogy csak így tudjuk tanítani.

Videó:

Finn történelmi fogalmakat tanítok kézből kézbe jeleléssel. Itt most taktilis betűzést használtam egy hosszú szóhoz. Azt hiszem, hogy ez elég is, köszönöm.

Jaana Altonen

Nos, egy hosszú szót magyaráztam el. Mi ez? A nacionalizmus. Betűnként magyaráztam el.

Összefoglalva tehát, az oktatást finn jelnyelven kell biztosítani, mert így a siket gyerekek többnyelvű készségekre tesznek szert. Meggyőződése, hogy képzett tanár szükséges. Nem elég, ha valaki kétnyelvű, tanári képzettséggel is rendelkeznie kell, mégpedig jelnyelvtanítással. A gyerekek személyiségi igényei meghatározzák a munkánkat. A motiváció nagyon fontos. Természetesen az oktatási módszerek folyamatosan fejlődnek. Megbeszéljük, hogy melyik módszer működött, melyiket kell javítani. Kiprobálok új oktatási modelleket is és beépítem a módszertanomba. Az ENSZ Egyezménynek nagy hatása van a munkánkra. Finnországban szeretnénk külön törvényt elfogadtatni a finn jelnyelvre. 1995-ben az Alkotmány elismerte a jelnyelvet, de ez nem elég, lobbizni kell. Persze, a helyzet jó, de mindig lehet javítani.

Öröm volt számomra, hogy előadhattam önöknek. A szünetben szívesen válaszolok a kérdésekre. Biztos vagyok abban, hogy Magyarországon is fejleményekre számíthatunk a jövőben! Köszönöm szépen.

Szőnyi Oxána

Nagyon érdekes volt Jaana Altonen előadása, különösen a siketvak oktatása, hogy egész kisgyermek korban elkezdhessék. Fontos, hogy a jelnyelvi tanárok szakképzettek legyenek, jó, hogy párhuzamosan használják a siket és halló kultúrát. Hallottuk, hogy Finnországban hogyan használják a bilingvális képzést.

A MTA Nyelvtudományi Intézete Többnyelvűségi Kutatóintézetének munkatársai: Dr. habil Bartha Csilla és Dr. Hattyár Helga tudományos munkatársak előadásai következnek.

Dr. habil Bartha Csilla:

Hallatszik? Így most igen.

Szeretettel köszöntünk mi is mindenkit! Megtisztelőnek tartjuk a felkérést, hogy ezen az eseményen, egy konszenzust építő eseményen részt vehetünk. Sok információt hallhattunk. A kézzelfogható tudás nagyon fontos. Itt, Magyarországon hosszú évek óta együttműködünk szakemberek a siket közösséggel, mégis ez a kézzelfogható tudás sok stratégiát igényel együttesen és konszenzusra jutva. A másik, az lenne, akiket mi képviselünk, nyelvész szakemberek, társadalmilag felelős nyelvészeket képviselünk. Alkalmazhatók és alkalmazandók az eredmények, amelyek létrejönnek, alulról felfelé építkező nyelvészet, mást nem is érdemes csinálni. Ha létrejön a konszenzus, erre nagy esély van. Helga előadását hallják.

Dr. Hattyár Helga és Dr. habil Bartha Csilla:

Először néhány adatot mutatunk be. Dr. Kósa Ádám a legfrissebb népszámlálási adatokat már említette, a nemzetközi és Magyarországi kutatások, majd az implementáció folyamata, intézkedések, kutatások folyamata, amelyek megelőzik a bilingvális oktatás bevezetését.

Néhány ezerre tehető a Magyarországi siket populáció száma, a becsült adatok sokkal nagyobb számot mutatnak, 30-40 ezer a siket és több százezer a nagyothalló populáció. Az intézkedések: azt lehet tudni, a siketek és nagyothallók oktatása: a siketek többsége speciális oktatásban, a nagyothallók többsége integráltan tanul, de a siketek között is többen tanulnak integrálva. A népszámlálás adatai torzok. Főleg a siketek körében magas az arány, akik az általános iskolát fejezik be, vagy be sem fejezik, nagyon alacsony a felsőfokú oktatásban végzetek száma, emiatt az elhelyezkedés is sokkal nehezebb. A siketek jelentős része inaktív, nagyon magas, 34,25%, akik rokkantsági ellátásban részesülnek. Kevesen mondhatók sikeresnek a munkaerőpiacon. 2012-es vizsgálat, amely a hallássérültek között történt, nem optimisták a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésüket illetően. (diagram a másik kivetítőn)

A nem kellően hatékony oktatás eredményezi a korlátozott hozzáférést. Ez gátja a társadalmi részvételnek, a munkaerő-piaci érvényesülésnek, ez társadalmi elkülönüléshez is vezethet. Mindezek együttesen vezettek a Jelnyelvi Törvény megszületéséhez. A már meglévő kutatási eredmények és a nyelvpolitika is elősegítette a Jelnyelvi Törvényt. Néhány fontos intézkedés: önálló nyelv, nyelvi kisebbség a siket közösség, korai fejlesztésben való megjelenés, oktatásban való megjelenés, bilingvális oktatáson keresztül, jelnyelvtanulás lehetősége a szülők számára. Fontos, hogy a szülők bevonásra kerüljenek.

Milyen kutatások zajlottak, miért van erre szükség?

Sok területen végeztek már kutatásokat: (kivetítőn) pl. tolmácsolás, CI, oktatás, több területet érintettek már a vizsgálatok, de átfogóan, közösen, több kutató együttes alkalmazása mellett még nem voltak kutatások. Látható, mely szervezetek voltak aktívak a kutatásokban.

Nagy, átfogó kutatásokra van szükség még. (kivetítőn) Sztenderdizációra van szükség, oktatási gyakorlatok, bilingvális oktatási gyakorlatok, ismeretterjesztés a siket és a halló közösségen belül.

Implementáció folyamata:

Kiváló Jelnyelvi Törvény van mint kerettörvény. Sok előrelépés történt a törvény megszületése óta. Nem magától értetődő a kétnyelvű oktatás bevezetése. Sok adósságot kell törleszteni. Vasák 96-ban ezt írta. (kivetítőn)

Ugyanakkor azt is le kell szögezni, hogy a jelnyelvhasználat, amikor arról beszélünk, hogy egyre korábbi életszakaszban egyre több siket gyermeket implantálnak, a jelnyelvhasználat nem kizárólag identitás kérdése. 3 részletet még felvillantottam, bele lehet olvasni.

Nem a jelnyelvvvel kezdem, hanem az elsajátítás helyzetével. A Jelnyelvi Törvényben tiszteletben tartva, a bilingvális megközelítés felől indulva, ebben is konszenzus lehet. Jacobson súlyos mondatot ír le: a kétnyelvűség a nyelvészet alapvető problémája. A bilingvizmus nem ördögtől való.

Pszicholingvisztikai érdekek szólnak amellet, hogy az első nyelvet kell megalapozni és a kompetenciákat kell megalapozni, hogy kialakuljon a kognitív készség. Az iskolában komolyabb tantárgyakat be lehessen fogadni, ez érvényes a siket és halló gyermekekre is. A korai kétnyelvűségnek előnyei vannak, Ádám is szólt erről. Kevésbé ismert, de fontos érv: nem csak a siketek és döntéshozók körében nagyon komoly kutatások bizonyítják: a késői korban vált kétnyelvűségnek is sok előnye van. Pl. az időskori elbutulás érinti a magyar társadalmat, ennek a kezdetét 8-10 évvel kitolja a kétnyelvűség.

Sokat gondolkodtam, hozzak-e valamilyen idézetet a magyar nyelv sztenderdizációjával kapcsolatban, hiszen 100 évvel ezelőtt itt is ellene voltak. „Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, idegenén sosem.” (Bessenyei)

Miért kell a siket gyermekeknek jelnyelv-alapú oktatás, hogy be tudják fogadni a tananyagot az oktatásban? Szükségesek ezek a lépések és teljes körű lehet a hozzáférés minden szinten. Nem akarom elmondani minden részletét a jelnyelvkutatásnak. Itt a kutatások fontosságára és tartalmára szeretnék utalni. Társadalmilag felelős bemutatás: mindig, minden pillanatban szükség van az érintett csoport aktív szerepvállalására, hanem kontrollként is. Aktív ellenőrző szerepet kell betölteni. Az EUD-WFD-SINOSZ jelmondata nagyon fontos: „Semmit rólunk nélkülünk!”.

Helga említette, sok minden van már, de sok minden nincs. Elindultak az elméleti kutatások, egy tavalyi konferencián siket előadással rávilágítottunk a jelnyelv idegtudományi kutatás fontosságaira. A jelnyelvhasználat és a kutatás túlmutat saját magán.

Ami fontos a tartalom szempontjából, hogy empirikusan soha senki nem igazolta, mennyi van. Technológiailag egy lejegyzési rendszer kidolgozása is. Empirikus jelnyelvi korpuszra van szükség, nem csak a nyelvészek, de más széleskörű felhasználása lehet. Státusztervezés történik. Kodifikáció, ami az egységes grammatikát és a szótárak megjelenését is hozzáférhetővé teszi, a mai napig nincs. A finn kollégák két modellt mutattak be. Fontos, hogy a siketek bevonásával a leghatékonyabb modellt kell kiválasztani. Most senki nem tudja megmondani, melyik lesz a legjobb. Aki nem a kétnyelvűség felől indul, beleütközik a problémába: mi a siketek anyanyelve? Ez egy társadalmi konstrukció, hogy az anyanyelv az édesanya nyelve. Sokan vegyes házasságban élnek, kétnyelvűek eleve. Nem lesz anyanyelve vagy „apanyelve”, hanem kettős nyelvsajátításról beszélnek. Az anyanyelv nagyon fontos kérdés, de elsődlegesen identitás kérdése. A jelenlegi oktatásról Ádám sokat beszélt, itt a siketiskolákat mutatjuk. Elvben ide koncentrálnak a változatok, amelyeket tesztelni kell, valóban ennyi változat van-e.

Ezt is, mert a címet is meg kell változtatni. A SINOSZ tapasztalata mellett a SINOSZ határozott állásfoglalásáról beszélünk. Meg kell teremteni a kétnyelvű oktatást, a többnyelvűség fogalma, főleg a siket, akiknek az új eszközök alapvető részei az életüknek, észre sem vesszük, mennyi egyéb nyelvi hatás ér bennünket akár az interneten, akár passzív módon is. A finn kollégák bemutatták, mennyire változatos az osztálytermi helyzet. Ha a gyermekek státuszát illetően lehet, dominánsan jelnyelvhasználó, magyar nyelv-használó, vagy több jelnyelven kétnyelvű. Bevándorló siketek esetében elképzelhető, hogy hamarabb használja a jelnyelvet.

Mindenki számára érezhető, hogy a legfontosabb a modell kiválasztása. Melyik az a modell, amely működik? Integráció? Speciális iskola? Bonyolultabb ettől a helyzet. Többféle jól és kevésbé jól működő példák vannak. Azokat a nyelveket és modalitásokat be kell hozni a felsőoktatásba, amelyek megjelenhetnek. Az oktatási segédanyag kidolgozása nem előzheti meg ezeket a lépéseket. A különbségek és egyéni lehetőségek mint nyelvi források lehetőségeként jelenjenek meg. A címhez kötődően: 1. és 2. pont: magas szintű olvasás-percepció és produkciók készség kialakítása mindkét nyelven.

Kik az érintettek? Siket és nagyothalló gyermekek, súlyos nagyothalló gyermekek, CI-s gyermekek, pedagógusok, szülők és nemzetközi trendek ezt mutatják: halló, érintett nyelvtanulók. Ha a jelnyelv a 2. nyelv, őket ugyanolyan előnyök érik, mint aki hangzó nyelvet tanul. A gyógypedagógia részéről felmerül, ha a CI ilyen méreteket ölt, és kidolgozott, miért van egyáltalán szükség a jelnyelv fejlesztésére? Lehet ilyen-olyan szakirodalmat találni. Megpróbáljuk távolítva magunktól végignézni a modelleket. Amikor megtörténik az implantáció, audiogram ... oktatás kétnyelvűen történik hatékonyan. Át kell hidalni, amíg beáll a hallás, a siket családban magától értetődően így van. A CI után egyre több kutatás bizonyítja, a műtött gyermekek, ha jelnyelvhasználók maradnak, az egynyelvű halló kortárs csoportot meghaladó teljesítményt mutatnak, ezt tesztelni kell, de nem egyértelmű a CI mindenhatósága. Kutatói körök számára fontos kontroll, és itt Dr. Kósa Ádámot szólítanánk meg, egy nemzetközi kontroll a kutatás számára, amikor együttműködnek különböző országok kutatói. Minimum sztenderd kidolgozása válik szükségessé.

Ezt átugrom, a gesztus-kommunikációt. Tele van kéznyomatokkal ..., a manuális kommunikáció az elsődleges az őskor óta.

Szeretnénk elmondani, a parlamenti képviselők segítségével az egész közösség nyomására és saját akaratból sok kutató megpróbál ezeknek a kihívásoknak eleget tenni. Szűk az idő, de megpróbálnak olyan alapokat létrehozni, korpusz, szótár, alulról felfele meg kell teremteni az oktatás számára a standard jelkincset. A döntéseket a siketeknek kell meghozniuk. A nyelvtechnológiai támogatás hosszú távon alkalmazhatóvá teszi, a kutatás nemzetközi viszonylatban is alapnak számít. Arra kevés példa volt, hogy az elméleti, gyakorlati nyelvészek, technológusok stb., nyelvészek együtt dolgozzanak. A szociolingvisztika... megoszlását figyelembe véve a tudományterületek és a siket populáció tekintetében is reprezentálja a siketeket. Mindig az a gyerek van a középpontban, társadalmi szerepe is van. Helga mutatott egy hasonló ábrát, ha megvalósul, amit szeretnénk, akkor valóban valódi társadalmi integráció részesei Köszönjük a figyelmet, várjuk az együttműködést.

Szőnyi Oxána:

Az előző előadásban sok információt kaptunk, alapos tájékoztatás volt. Sok külföldi példát is mutatott, az alapoktól a folyamatosságot végig tudtuk kísérni. Fontos, hogy milyen a társadalom hozzáállása. Az előadóknak szeretném megköszönni a munkájukat.

Most az előadások végéhez érkeztünk. Sok hasznos információt kaptunk, az ittlét hasznos volt, gondolom, mindenki számára. Sok feladatunk van 2017-ig, hogy a bevezetés megtörténjen. Fontos, hogy mindenki együttműködjön, siket sorstársak, pedagógusok és a politikusok is részt vegyenek a munkában.

Egy ebédre invitálom önöket, aztán ne menjenek el, lesz egy kerekasztal-beszélgetés, amiben megtapasztaljuk egymás véleményét, egy közös gondolkodás lesz. Köszönjük a figyelmet.